

“Social environment” as a family research category Tradition and new trends in Polish social pedagogy

Marta Wiatr

The Maria Grzegorzewska Academy of Special Education, Warsaw, Poland

ABSTRACT

The purpose of the article is to analyze the concept of social milieu, key to Polish social pedagogy and the family research. A milieu is treated as an analytical category, which can impose a certain matrix of analysis and interpretations to the studied reality. The article historically presents how changes in the concept of milieu have influenced the study and the description of the reality and the family settings. The weaknesses of the dominant (in Polish social pedagogy and embodied in the positivist paradigm) – interpretation of the milieu are indicated. Finally the article introduces a new dynamic interpretation of the milieu which allows to study family as the evolving and process-oriented milieu, where learning processes take place. Learning is understood as a necessary and natural part of human participation in the world.

Key words: Social pedagogy, social environment, family as a social environment.

Kategoria „środowisko” w badaniach nad rodziną w polskiej pedagogice spoecznej – tradycja i nowe kierunki

Marta Wiatr

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Warszawa, Polska

STRESZCZENIE

Celem artykułu jest analiza ważnego w polskich badaniach nad rodziną w pedagogice spoecznej – pojęcia środowiska. Przyjęto tu, że jest ono kategorią analityczną – wielkością, która nakładając pewnego rodzaju matrycę na badaną rzeczywistość pozwala ją w określony sposób analizować i interpretować. Zaprezentowano w jaki sposób uznane w pewnych okresach historycznych rozumienie pojęcia środowiska wpływa na badanie i opis rzeczywistości w tym rzeczywistości rodzinnej. Wskazano słabość wciąż dominującej w naukowym doświadczeniu pozytywistycznej wizji środowiska jako zamkniętej zewnętrznej wobec człowieka przestrzeni domkniętej niezależnie od jego własnych subiektywnych interpretacji. Wreszcie na koniec wprowadzono dynamiczną kategorię środowiska, która pozwala na badanie rodziny jako środowiska, zmiennego, procesualnego, w którym przebiegają procesy uczenia się. Uczenia się rozumianego jako nieodzowny i naturalny element uczestnictwa człowieka w świecie, nadawania i negocjowania jego znaczeń.

Słowa kluczowe: Transcendencja. Pedagogika spoeczna, środowisko, środowisko rodzinne.